

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ІМ. В. М. КОРЕЦЬКОГО**

Коросташивець Юлія Григорівна

УДК 347.453.3; 347.754

**ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
НАДАННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ**

Спеціальність – 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України
Кучеренко Ірина Миколаївна,
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького
НАН України, провідний науковий співробітник

кандидат юридичних наук, доцент,
Заслужений юрист України
Токарчук Людмила Михайлівна,
Одеський національний університет імені
І. І. Мечникова, заступник декана економіко-
правового факультету

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України
Стефанчук Руслан Олексійович,
Вища школа адвокатури Національної асоціації
адвокатів України, проректор з наукової роботи

кандидат юридичних наук, доцент,
Заслужений юрист України
Берестова Ірина Еріївна,
Верховний Суд України,
начальник правового управління

Захист відбудеться 29 березня 2017 року о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.236.02 при Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України за адресою: 01601, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України за адресою: 01601, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4.

Автореферат розісланий 28 лютого 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. О. Кваша

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Необхідність проведення дослідження питань цивільно-правового регулювання надання готельних послуг зумовлена багатьма чинниками.

Розвиток туристичної та рекреаційної діяльності, співробітництва у сфері спорту, освіти, науки та культури зумовлює необхідність розвитку готельних послуг у сучасному українському суспільстві. Підготовка та проведення пісенного конкурсу Євробачення–2005, матчів Чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні значно посприяли збільшенню кількості готелів та інших засобів для розміщення глядачів та вболівальників. Але підбиття підсумків перебування туристів на концертах та матчах, що проводилися в Україні, довело недосконалість туристичної, зокрема й готельної галузі народного господарства країни, виявило прогалини законодавства в частині надання готельних послуг. Спроби реформування вітчизняної законодавчої та нормативно-правової бази виявилися недостатніми для вчасної підготовки готелів, унормування діяльності туроператорів та турагентів, надання споживачам готельних послуг відповідної якості та належного забезпечення проведення в Україні згаданих міжнародних заходів. На думку автора, зазначене також може стати перешкодою для організації та проведення на належному рівні пісенного конкурсу Євробачення–2017.

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 р. № 385, розвиток туризму, невід’ємною частиною якого є готельна індустрія, а також розвиток охорони здоров’я та рекреації визначено стратегічним завданням щодо: створення умов для розвитку сільської місцевості; зеленого туризму; стимулювання зайнятості населення; розбудови інфраструктури в прикордонних областях тощо. А тому забезпечення надання готельних послуг належного рівня сприятиме вирішенню цих завдань, а також формуванню позитивного іміджу держави на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку.

Комплексні цивільно-правові дослідження питань надання готельних послуг в Україні не проводилися. Окремим аспектам зобов’язальних відносин у сфері надання готельних послуг було приділено увагу в дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Т. В. Боднар «Теоретичні проблеми виконання договірних зобов’язань (цивільно-правовий аспект)» (2005 р.), Н. В. Федорченко «Зобов’язання з надання послуг у цивільному праві України: теоретико-правові засади» (2015 р.), а також у дисертаціях на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, зокрема, у роботах Е. М. Грамацького «Договір зберігання у цивільному праві» (2004 р.), А. А. Телестакової «Система договорів про надання послуг в цивільному праві України» (2008 р.), І. С. Продаєвич «Припинення зобов’язання неможливістю його виконання» (2009 р.), Р. І. Яворського «Договір про надання туристичних послуг»

(2015 р.), а також у кандидатських дисертаціях, предметом досліджень яких був захист прав споживачів, зокрема, Г. А. Осетинської «Цивільно-правовий захист прав споживачів за законодавством України» (2006 р.) та О. П. Письменної «Правовідносини, що виникають у зв'язку з порушенням прав споживачів внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг)» (2007 р.).

Теоретичну основу нашого дослідження складають праці відомих науковців і вчених-фахівців із загальної теорії держави і права, цивільного права, інших галузевих наук: І.Д. Беляєва, Т.В. Боднар, В.І. Борисової, М.І. Брагінського, В.А. Васильєвої, В.В. Вітрянського, М.В. Владимирського-Буданова, О.В. Дзери, В.І. Дрішлюка, Л.М. Зілковської, І.С. Канзафарової, А.Д. Корецького, В.М. Коссака, О.В. Кохановської, Н.С. Кузнєцової, І.М. Кучеренко, В.В. Луця, Є.О. Мічуріна, Г.А. Осетинської, Н.О. Пархоменко, О.П. Письменної, Ю.Ю. Рябченка, Л.В. Саннікової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, Д.І. Степанова, Р.О. Стефанчука, Є.О. Суханова, А.А. Телестакової, В.І. Труби, Н.В. Федорченко, Є.О. Харитонова, Я.М. Шевченко, В.Л. Яроцького та інших.

Детальних теоретичних досліджень потребують багато питань у сфері готельного обслуговування, серед яких визначення поняття «готельні послуги», виокремлення їх ознак та змісту, з'ясування правової природи договору на надання готельних послуг, укладення, зміни і припинення договору на надання готельних послуг, сторін договору, співвідношення такого договору та інших договорів, що використовуються при наданні готельних послуг. На практиці договори на надання готельних послуг не уніфіковані, споживачі і надавачі готельних послуг досить часто зазнають матеріальних і моральних збитків через неналежне виконання або невиконання сторонами їх умов. Ці та інші чинники свідчать про необхідність комплексного вивчення правових питань договору на надання готельних послуг.

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами, темами. Дисертаційне дослідження виконане згідно з науковою темою «Приватноправове регулювання суспільних відносин: традиції, сучасність, перспективи» (державний РК 0113U002740), в межах якої здійснюються дослідження кафедри цивільно-правових дисциплін економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є встановлення правової природи договорів на надання готельних послуг, визначення місця договорів на надання готельних послуг в системі договорів на надання послуг, з'ясування значення договору на надання готельних послуг у сучасних умовах.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *задачі*:

- дослідити генезу правового регулювання відносин із надання готельних послуг, наукові погляди щодо питань правового регулювання готельних послуг;
- визначити систему цивільного законодавства, яке врегульовує відносини з надання готельних послуг, дослідити зміни законодавства, які

- впливають на механізм регулювання відносин з готельного обслуговування;
- розкрити зміст і правову природу відносин із надання готельних послуг;
 - визначити ознаки і зміст поняття «готельні послуги» та договорів, за якими вони надаються;
 - визначити місце договору на надання готельних послуг в системі договорів на надання послуг; довести самостійність договору на надання готельних послуг;
 - встановити правові засади відповідальності за порушення обов'язків за договором на надання готельних послуг;
 - розробити практичні пропозиції щодо удосконалення законодавчих норм у сфері надання готельних послуг та рекомендації щодо їх застосування учасниками цивільних правовідносин та судами;
 - визначити перспективи розвитку законодавства, що врегульовує договірні відносини з надання готельних послуг.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері готельного обслуговування.

Предметом дослідження є цивільно-правове регулювання надання готельних послуг.

Методи дослідження. В основу дослідження покладено загальні та спеціальні методи наукового пізнання.

У роботі використано логічний та історичний методи, що дозволило виявити особливості та закономірності розвитку законодавства про готельні послуги на різних етапах розвитку суспільства (підрозділи 1.1-1.3 та ін.). Діалектичний метод було застосовано для дослідження змісту законодавства України про послуги, про готельне обслуговування у розвитку та взаємозв'язку, а також для формулювання висновків і пропозицій (в усіх розділах дисертації). Метод спостереження використовувався для збору та узагальнення інформації щодо поведінки учасників правовідносин у сфері готельного обслуговування.

У роботі широко використано комплексний підхід, заснований на поєднанні догматичного методу, методів аналізу і синтезу, зокрема при вивченні правових проблем надання готельних послуг, визначенні змісту понять, тлумачення нормативного змісту окремих статей ЦК України, законів України «Про туризм», «Про захист прав споживачів» підзаконних нормативних актів (в усіх розділах дисертації). Результатом застосування такого підходу стало узагальнення необхідного рівня, формулювання висновків теоретичного характеру і пропозицій практичної спрямованості. Методи логіко-аналітичний та порівняльний дали можливість відмежувати предмет вивчення надання готельних послуг у сфері економічних наук та юридичними: у галузях цивільного, адміністративного, фінансового права (підрозділи 1.1 і 1.2).

Використано також порівняльно-правовий метод дослідження при вивченні зарубіжного правового досвіду врегулювання відносин у сфері готельного обслуговування, що дозволило сформулювати загальнотеоретичні

положення щодо поняття надання готельних послуг, договору на готельне обслуговування та визначити його істотні ознаки. Порівнювалися норми, що визначають права і обов'язки сторін договору на надання готельних послуг, відповідальність за невиконання та неналежне виконання готельних послуг (підрозділи 2.1-2.3, 3.1).

Системно-структурний метод використано для характеристики сучасного стану законодавства України про готельне обслуговування, його поняттєвого апарату, а також інших питань, які стосуються предмета дисертаційного дослідження. Формально-логічний метод слугував виявленню шляхів удосконалення правових понять, що використовуються у законодавстві про надання послуг, готельних послуг, туристичного обслуговування. Ці та інші методи наукового пізнання дозволили автору дослідити недоліки чинного законодавства, визначити положення, які потребують змін, та сформулювати пропозиції щодо удосконалення вітчизняного законодавства (підрозділи 2.1-2.3, 3.1, 3.2).

Емпіричну базу дослідження складають матеріали оприлюдненої судової практики щодо розгляду спорів у сфері готельного обслуговування, статистичні спостереження за період 1995–2015 років.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що робота є першим в юридичній науці України комплексним дослідженням цивільно-правових питань надання готельних послуг.

Наукову новизну дисертації становлять такі положення.

Вперше:

1) сформульовано поняття готельних послуг як надання послуг з проживання виконавцем – юридичною особою або фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності – споживачам за відплатним договором;

2) запропоновано класифікувати готелі та аналогічні засоби розміщення за такими критеріями:

- залежно від форми власності (приватний, державний, комунальний);
- залежно від тривалості проживання (для тривалого проживання, для короткотермінового проживання, для короткострокового проживання);
- залежно від кількості місць (індивідуальний засіб розміщення – менш як 10 місць і колективний засіб розміщення – 10 або більше місць);
- залежно від оцінювання відповідності готелів вимогам певної категорії («зірковість» та рівень обслуговування);

3) на підставі аналізу законодавства України, судової практики українських судів та ЄСПЛ зроблено висновок про те, що номери у готелях можуть вважатися і приватним житлом, і місцем здійснення професійної діяльності фізичною особою;

4) сформульовано поняття обмежених готельних послуг як послуг, які не входять у вартість проживання і можуть надаватися як готелями, так і аналогічними засобами розміщення;

5) з позиції розуміння готельних послуг як складової туристичної системи обґрунтовується доцільність стандартизації та гармонізації вимог

національного законодавства на надання готельних послуг до вимог ООН і ЄС;

отримали подальший розвиток:

б) висновок про те, що номери у готелях можуть вважатися і приватним житлом, і місцем здійснення професійної діяльності фізичною особою;

7) висновок про те, що відносини між готелем і споживачем (замовником) готельних послуг, які виникають на основі договору на готельне обслуговування, мають цивільно-правову природу, а власне договір є самостійним, різновидом договорів про надання послуг;

8) положення про те, що учасниками договору на готельне обслуговування є: одна сторона – готель або аналогічний засіб розміщення, а інша сторона – споживач (особа, що проживає, клієнт) та/або замовник; суб'єктами відповідальності за договором на надання готельних послуг є сторони договору – готель (аналогічні засоби розміщення) та споживач або замовник;

9) положення про те, що зберігання речей у готелях та аналогічних засобах розміщення не потребує спеціального оформлення у тому разі, коли речі було просто внесено до готелю, без оформленої передачі речі готелю на зберігання;

10) висновок про те, що готель несе перед споживачем відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору на готельне обслуговування, крім випадків, передбачених Правилами користування, та якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили;

удосконалено:

11) положення про визнання готелів та інших засобів розміщення житлом з метою забезпечення реалізації права людини на недоторканність житла. Моментом виникнення права особи на недоторканність житла стосовно місця проживання у готелях чи інших засобах розміщення є момент вселення до них;

12) висновок про те, що з огляду на непостійний характер проживання фізичної особи у готелі або іншому засобі розміщення, номер готелю є тимчасовим місцем проживання фізичної особи;

13) висновок про те, що до правовідносин із здійснення розміщення та надання готельних послуг не можуть застосовуватися правила законодавства про підряд, а також правила найму (оренди) з огляду на відмінності мети договорів та процедур їх виконання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані: для удосконалення законодавства у сфері надання туристичних і готельних послуг, удосконалення нормативно-правової бази розвитку туризму та курортів, зокрема для розроблення Державної цільової програми розвитку туризму і курортів України на період до 2022 року (довідка Асоціації готельних об'єднань та готелів міст України про впровадження та апробацію результатів дисертаційного дослідження від 26.10.2016 р.); у діяльності правозастосовних органів при необхідності

визначення змісту норм законодавства; у процесі викладання курсу «Цивільне і сімейне право», «Туристичні комплекси», «Правове регулювання в туризмі», «Основи туристичної діяльності» (довідка Київського технікуму готельного господарства про впровадження та апробацію результатів дисертаційного дослідження від 06.10.2016 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження були оприлюднені на 15 науково-практичних конференціях, «круглому столі», а саме на: Міжнародній науково-практичній конференції «Практика сучасного туризму: соціальна та економічна ефективність» (За сприяння UN WTO) (м. Київ, 14 жовтня 2008 р.), Науково-практичній конференції «Державна політика розвитку цивільної авіації XXI столітті: економічні і стратегічні можливості України» (м. Київ, 19-20 лютого 2009 р.), Всеукраїнській практичній конференції «Особливості розвитку правової держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів: проблеми теорії і практики» (м. Київ, 18 лютого 2010 р.), Підсумковій науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу КУТЕП (м. Київ, 2010 р.), Круглому столі «Законодавство України в сфері туризму: стан, проблеми, перспективи розвитку» (м. Київ, 11 березня 2010 р.), II Міжнародній науковій конференції «Становлення держави та права в умовах глобалізації: теоретичний та практичний аспект» (м. Київ, 24 лютого 2012 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Туризм та зближення культур» (м. Київ, 3 листопада 2011 р.), Підсумковій науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу юридичного факультету «Вдосконалення нормативно-правового регулювання в сфері нотаріату, митної справи і туризму в Україні: проблеми ефективності» (м. Київ, 27 грудня 2011 р.), Круглому столі «Педагогічна майстерність та компетентність викладачів – основа якості підготовки фахівців в умовах особистісно орієнтованого навчання» (м. Київ, 2012 р.), Всеукраїнській науково-теоретичній конференції «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Київ, 29 листопада 2012 р.), III Міжнародній науковій конференції «Транспортне право в XXI столітті» (м. Київ, 21 лютого 2013 р.), 6 Міжнародній науково-практичній «Туризм в умовах глобалізації: виклики часу» (м. Київ, 23 жовтня 2014 р.), Підсумковій науково-практичній конференції викладачів юридичного факультету (м. Київ, 24 грудня 2015 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Шості юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є.В. Васьковського (до 150-річчя від дня його народження)» (м. Одеса, 20–21 травня 2016 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави» (м. Черкаси, 26–27 травень 2016 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано: 8 статей у виданнях, які входять до переліку наукових фахових видань, затверджених МОН України, 1 стаття – у науковому виданні іноземної держави, 15 доповідей на науково-практичних конференціях та «круглих столах».

Структура дисертації зумовлена метою і задачами дослідження. Дисертація складається зі переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 205 сторінок, з них 30 сторінок – список використаних джерел, який складається із 261 найменування, додатки – на 2 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** дисертації обґрунтовано актуальність теми, визначено мету і задачі дослідження, його об'єкт і предмет, методологічну та теоретичну основи, розкрито теоретичну та практичну цінність результатів і їхню наукову новизну, наведено дані про їх апробацію та публікацію.

Розділ 1 «Цивільно-правові засади надання готельних послуг» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Загальна характеристика досліджень правових аспектів надання готельних послуг»* наведено короткий аналіз робіт, у яких вивчалися питання, пов'язані з договорами про надання послуг, а також тих, в яких прямо або опосередковано досліджувалися питання законодавчого регулювання готельного обслуговування, зроблено висновок про недостатній рівень вивчення цивільно-правових проблем надання готельних послуг.

Базуючись на результатах вивчення дисертаційних досліджень радянського періоду і періоду незалежності України, як позитивне відзначається зміна у розумінні договірних правовідносин з надання готельних послуг з таких, що характеризуються як адміністративно-господарські до тих, що належать до ринкових, підприємницьких.

З урахуванням даних Держкомстату України за 1995-2015 роки визначено чинники, які вплинули на актуальність і значення готельних послуг для України, дали поштовх для розвитку готельній індустрії. Такими чинниками передусім стали міжнародні культурні та спортивні заходи.

Підрозділ 1.2 «Походження і розвиток правових відносин щодо надання готельних послуг» присвячено висвітленню питань, винесених у заголовок підрозділу.

Становлення цивільно-правового регулювання готельних послуг в Україні пов'язується з прийняттям нормативно-правових актів, які врегулювали правові, організаційні та соціально-економічні засади надання готельних послуг. Тільки зі скасуванням у 1996 році Правил користування та внутрішнього розпорядку в готельних підприємствах системи Держкомтуризму СРСР, затверджених наказом Держкомітетом СРСР по іноземному туризму від 11.06.1987 р. № 146, і із затвердженням наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству та Державного комітету України по туризму від 10.09.1996 р. № 77/44 Правила користування готелями та надання готельних послуг в Україні та прийняттям Закону України «Про туризм» сталися зміни нормативних засад у врегулюванні відносин з надання та отримання готельних послуг.

У підрозділі 1.3 «Поняття готелю та інших засобів розміщення» розглядаються питання правового статусу готелів та аналогічних засобів розміщення. Автор досліджує поняття «готель», «аналогічний засіб розміщення»; піддає критиці застосування поняття «підприємства будь-якої організаційно-правової форми» у законодавстві при визначенні готелю та аналогічного засобу розміщення юридичної особи, яка може надавати готельні послуги; критикує законодавчі норми щодо можливості надання готельних послуг тільки юридичними особами; аналізує проблеми законодавчого регулювання сертифікації та стандартизації надання готельних послуг тощо. Пропонується усунути наявні суперечності у чинних нормативно-правових актах шляхом внесення змін у Закон України «Про туризм» та у Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, затверджені наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.2004 р. № 19.

У результаті вивчення питань про віднесення готелів до житла та про визначення готелю як місця перебування чи місця проживання фізичної особи, автор приходить до висновку про те, що номер готелю є тимчасовим місцем проживання фізичної особи.

Розділ 2 «Договори, що використовуються при наданні готельних послуг» складається з трьох підрозділів.

У Підрозділ 2.1 «Правова характеристика договорів, що опосередковують відносини у сфері надання готельних послуг», зокрема аналізується сутність договору на готельне обслуговування, а саме – дві основні позиції щодо правової природи договору на готельне обслуговування, що переважають серед науковців. Автор критикує ті позиції, в яких зроблено спроби довести, що договір на готельне обслуговування є змішаним, і погоджується з тими аргументами, наводячи при цьому свої, додаткові, що цей договір є самостійним. У даному договорі чітко виділяється його предмет – розміщення та тимчасове проживання (ночівля), мета – для готелю як сторони за договором – це отримання встановленої плати за надання належної якості послуг з готельного обслуговування, а для проживаючого – отримання послуг готелю з тимчасового проживання (ночівлі), а також інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням. Відносини між готелем і споживачем (замовником) готельних послуг, які складаються на підставі договору на готельне обслуговування, мають цивільно-правову природу, а власне договір є самостійним, різновидом договорів про надання послуг.

Пропонується таке визначення договору на готельне обслуговування – за договором на готельне обслуговування одна сторона (суб'єкт підприємницької діяльності, що надає послуги з розміщення) зобов'язується надати послугу другій стороні (споживачу та/або замовнику) з тимчасового проживання (ночівлі) у спеціально обладнаному жилу приміщенні (номері), виконати або організувати виконання інших, визначених договором на готельне обслуговування, послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням, а споживач (замовник) зобов'язується сплатити за отримані послуги

встановлену плату.

У підрозділі 2.2 «Специфіка укладення, виконання і розірвання договору на готельне обслуговування» відзначається особливість укладення договору на надання готельних послуг, яка полягає у тому, що замовником послуг можуть бути як безпосередньо споживачі таких послуг, так і треті особи, а також в тому, що його може бути укладено кількома способами.

В роботі детально розглянуто два способи укладення договору на готельне обслуговування – шляхом прийняття готелем заявки на бронювання номеру (місця) за допомогою поштового, телефонного чи іншого зв'язку; – шляхом укладення письмового договору – оформлення розміщення проживаючого безпосередньо в момент його заїзду. Розглядаючи перший спосіб, автор вивчає бронювання як попередній договір і приходять до висновку, що заявка на бронювання не може вважатися попереднім договором, хіба що сторони письмового договору на бронювання номеру (місць) або на готельне обслуговування безпосередньо не зазначать це у ньому.

Автор дотримується позиції, що бронювання може належати до додаткових послуг, що надаються готелем, оскільки п. 3.2 Правил користування передбачається, що готель може стягувати плату за броню номера (місця), яка враховується в оплату готельних послуг при остаточному розрахунку, якщо інше не обумовлено укладеним із замовником договором.

У дисертації розглядається умови, за яких може бути реалізоване право готелю відмовити в поселенні або розірвати договір на готельне обслуговування, істотні умови договору на готельне обслуговування тощо.

Про те, що з наданням готельних послуг пов'язані не лише послуги, які безпосередньо встановлені у законодавстві і опосередковані договорами на готельне обслуговування (договорами з надання готельних послуг), а й інші, йдеться у підрозділі 2.3 «Правове регулювання виконання та організації виконання інших, пов'язаних з тимчасовим проживанням послуг». Такий висновок стало можливим зробити враховуючи вимоги законодавства і практику надання готелями послуг, пов'язаних із тимчасовим проживанням. Як правило, це послуги, що забезпечують нормальне (зручне і корисне) перебування споживача не тільки в готелі, а й у місцевості, де він розташований, а також досягнення мети, з якою споживач поселився у готелі.

Стаття 1 Закону України «Про туризм» містить визначення готельної послуги, яке є узагальнюючим і щодо готелів, і щодо аналогічних засобів розміщення. У Правилах користування передбачено і розмежовано надання основних і додаткових послуг, але визначення поняття «обмежені готельні послуги» не міститься. Пропонується визначати обмежені послуги як послуги, які не входять у вартість проживання і можуть надаватися як готелями з невисокою вартістю проживання, так і аналогічними засобами розміщення. Асортимент і вартість таких послуг можуть варіюватись залежно від розсуду власника, ступеня ризику здійснення ним підприємницької діяльності з надання послуг з метою отримання прибутку з врахуванням місця розташування готелю або аналогічного засобу

розміщення, туристичної привабливості місцевості, передбачуваності шаблонних подорожей тощо.

Автор обстоює позицію, що інші послуги, визначені договором на готельне обслуговування, є другорядними по відношенню до послуги з тимчасового проживання, взаємозв'язаними з нею, але несамостійними.

Розділ 3 «Відповідальність у сфері надання готельних послуг і стратегічні напрямки розвитку законодавства про надання готельних послуг» складається з двох підрозділів.

Підрозділ 3.1 «Особливості відповідальності у сфері надання готельних послуг» присвячено дослідженню цивільно-правових аспектів відповідальності за невиконання або неналежне виконання сторонами договору на готельне обслуговування їх зобов'язань один перед одним, а також випадки звільнення від відповідальності у разі неможливості його виконання.

Законодавством передбачено можливість для сторін договору на готельне обслуговування односторонньої повної та часткової відмови від договору як на етапі бронювання, так і в процесі дії договору. Обґрунтовується висновок, що штраф при пізньому анулюванні заброньованих послуг за договором на готельне обслуговування слугує забезпеченню виконання договору і є засобом цивільної відповідальності за його порушення. Саме штраф є основною формою компенсації заподіяної готелю шкоди – збитків, тобто неотриманих доходів, які особа могла реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Законодавчо встановлений обов'язок готелю у разі, коли той не може виконати попередньо укладений із споживачем/замовником договір щодо надання готельних послуг, на вимогу споживача забезпечити його розміщення в іншому готелі, розташованому в даній місцевості, що надає послуги рівноцінні або вищої якості та покриття додаткових затрат, що виникли у зв'язку з цим, розглядається автором з точки зору свободи вибору способу виконання договору.

Укладаючи договір на готельне обслуговування, готель має забезпечити безпеку споживача послуг і його речей. А тому у роботі критикуються положення ст. 975, які визначають зберігання речей у готелі, відсутність визначення приміщення готелю, в якому можуть зберігатися речі, особи, які можуть засвідчити факт внесення речей до готелю і вказати місце для їх зберігання, положення щодо понять «внесена до готелю річ», «окрема передача речі готелю на зберігання», «готель відповідає за схоронність речей» тощо, пропонується власне формулювання ч. 1 ст. 975 ЦК України.

У підрозділі також розглядаються умови звільнення від відповідальності за порушення договору на готельне обслуговування, а також рекомендації щодо удосконалення судового розгляду справ за позовами про захист прав споживачів готельних послуг.

У підрозділі 3.2 «Уніфікація правил надання готельних послуг» викладені результати вивчення міжнародних правил надання готельних послуг.

Звернуто увагу на те, що такі правила встановлені як міжнародними глобальними організаціями (ООН, ЄС), так і міжнародними громадськими професійними утвореннями (HOTREC, Hotelstars Union).

На підставі порівняльного аналізу Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року та документів ООН – Резолюції про визнання 2017 року Міжнародним роком сталого туризму в цілях розвитку і Програми ООН «Трансформація нашого Світу до 2030 року – новий порядок денний для глобальних дій», зроблено висновок про відсутність взаємозв'язку між цими документами, які є однаково важливими для укріплення туристичного та готельного секторів економіки, а звідси – й авторитету України.

У цьому підрозділі розглядаються проблеми законодавчого регулювання процедури бронювання за допомогою новітніх технологій, пропонуються зміни до п. 3.1 Правил, проблеми класифікації готелів і присвоєння їм категорій, визначення органів державної влади, до компетенції яких належить встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні правової природи договорів на надання готельних послуг. Запропоновано класифікацію договорів, які використовуються при наданні готельних послуг, визначено їх суб'єктний склад, зміст, порядок укладення та припинення.

У результаті проведеного дослідження було сформульовано пропозиції та рекомендації теоретичного характеру, а також спрямовані на удосконалення цивільного законодавства України. Найбільш вагомими науковими результатами роботи, крім положень наукової новизни, є такі висновки та пропозиції з удосконалення законодавства.

1. Від часу появи прообразів сучасних готелів – странноприймних будинків – і до XIII століття готелі створюються і розвиваються як благодійні установи. З XIII століття складаються передумови для провадження гостинної діяльності з метою отримання доходу як власниками готелів, так і державою. Ця діяльність була пов'язана з певним ризиком, на кшталт теперішньої підприємницької, оскільки неможливо було визначити систематичність доходу та його суму.

2. Відносини з готельного обслуговування за часів СРСР врегульовувались адміністративним та житловим законодавством. Становлення цивільно-правового регулювання готельних послуг пов'язується не з проголошенням Україною незалежності та переходом від адміністративно-господарського ладу до ринкової економіки, а з прийняттям відповідних нормативно-правових актів.

3. За радянських часів система засобів розміщення була такою: готелі, будинки колгоспника та інші служби готельного господарства. До останніх, очевидно, можна було віднести санаторії, санаторії-профілакторії,

пансіонати, будинки та бази відпочинку, туристичні бази та табори, мотелі та кемпінги, дитячі оздоровчі установи. Всі вони належали до об'єктів соціальної сфери (об'єкти соціального призначення).

4. Договір про готельне обслуговування є самостійним видом договору, оскільки:

конструкція договору про надання послуг стала основою для структури договору на готельне обслуговування;

в такому договорі чітко виділяється його предмет – розміщення та тимчасове проживання (ночівля). Виокремлення/додавання елементів інших договорів не впливає на його оцінку як змішаного або як непоіменованого;

метою договору для готелю як сторони за договором є отримання встановленої плати за надання належної якості послуг з готельного обслуговування, а для проживаючого – отримання послуг готелю з тимчасового проживання (ночівлі), а також інших визначених договором на готельне обслуговування послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням.

5. Договір на надання готельних з позиції загальних положень про договір послуг характеризується як консенсуальний, двосторонній, оплатний, строковий, публічний, приєднання.

6. Особливістю договору на готельне обслуговування є те, що виконання договору і виконання фактичних дій, пов'язаних із договором, значно різняться у часі і за колом осіб.

7. Туроператор і турагент не можуть надавати туристам послуги самостійно. Виконання договору на готельне обслуговування здійснюється безпосереднім виконавцем – готелем або аналогічним засобом розміщення. Турист може вимагати надання послуг за договором про надання туристичних послуг, укладеним між туристом і туроператором (турагентом). Така вимога впливає із договору про надання туристичних послуг, в якому має бути зазначений відповідний готель чи інший засіб розміщення.

8. Готель несе перед споживачем відповідальність за невиконання або неналежне виконання умов договору на готельне обслуговування, крім випадків, передбачених Правилами користування, та якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили.

9. Доведено, що бронювання може належати до додаткових послуг, що надаються готелем, оскільки п. 3.2 Правил користування передбачається, що готель може стягувати плату за броню номера (місця), яка враховується в оплату готельних послуг при остаточному розрахунку, якщо інше не обумовлено укладеним із замовником договором.

10. З огляду на те, що з датою і часом пов'язується визначення строковості договору, а отже і оплати, а також те, що в Україні місцевий час на всій території держави обчислюється в єдиному порядку – як час другого часового поясу – київський час, пропонуємо нову редакцію п. 3.8 Правил користування:

«3.8. Плата за надання готельних послуг встановлюється відповідно до єдиної розрахункової години – 12-ої години поточної доби за київським часом.

Готель вправі змінити єдину розрахункову годину з урахуванням власних організаційних потреб.»

11. Готель зобов'язаний надати номер для розміщення не в будь-якому разі при зверненні замовника/споживача, а лише у разі попереднього укладення договору (наприклад, бронювання, зроблене відповідно до Правил користування). Забезпечення з боку готелю-виконавця проживання споживача в іншому готелі, навіть якщо виконавець поніс додаткові витрати, не є відповідальністю виконавця, а є способом виконання договору.

12. Враховуючи передові тенденції розвитку технологій, пропонуємо внести зміни до п. 3.1 Правил користування та не обмежувати способи зв'язку, якими може бути підтверджене відправлення і прийняття заявки на бронювання, виключивши назви конкретних засобів зв'язку.

13. Стаття 1 Закону України «Про туризм» містить визначення готельної послуги, яке є узагальнюючим і щодо готелів, і щодо аналогічних засобів розміщення. У Правилах користування передбачено і розмежовано надання основних і додаткових послуг, але визначення поняття «обмежені готельні послуги» не міститься. Пропонується визначати обмежені послуги як послуги, які не входять у вартість проживання і можуть надаватися як готелями з невисокою вартістю проживання, так і аналогічними засобами розміщення. Асортимент і вартість таких послуг можуть варіюватись залежно від розсуду власника, ступеня ризику здійснення ним підприємницької діяльності з надання послуг з метою отримання прибутку. Також враховується місце розташування готелю або аналогічного засобу розміщення, туристична привабливість місцевості та економічні умови, якість управління, передбачуваність шаблонних подорожей тощо.

14. Готель відповідає за втрату грошей, цінностей в межах 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо такі речі не було окремо прийнято готелем на зберігання.

Готель відповідає за втрату грошей, інших цінностей (цінних паперів, коштовностей) лише за умови, що вони були окремо прийняті готелем на зберігання.»

15. У разі несплати замовником/споживачем готельних послуг за спожиті послуги, доцільно використовувати такий вид забезпечення виконання зобов'язання, як притримання, тобто застосування власником готелю права застави щодо майна споживача послуги, який не виконав свої зобов'язання з оплати отриманої послуги. Заставне право власникам готелів має бути надане в силу закону.

16. Розвиток туристичної галузі і готельної індустрії безпосередньо пов'язані із якістю надання готельних послуг, а тому потребують уніфікації у межах національного законодавства із врахуванням вимог міжнародних актів, зокрема Програми ООН «Трансформація нашого Світу до 2030 року – новий порядок денний для глобальних дій» в частині надання податкових преференцій для готелів, які застосовують відновлювальні джерела енергії, що матиме позитивний вплив на цінову політику готелів.

17. З огляду на особливості вітчизняної готельної індустрії та

різноманітність програм та систем класифікації якості готелів та аналогічних засобів розміщення необхідно забезпечити удосконалення української класифікації готелів з врахуванням міжнародних стандартів класифікації. При розробленні державного стандарту «Класифікація готелів» слід використовувати стандарт ISIC Rev.2 code 6320, розроблений UNSTATS.

18. Не слід відмінити правило про добровільність сертифікації послуг з тимчасового розміщення (проживання), закріплене у п. 3-1 Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 803, а також добровільність звернення суб'єктів підприємницької діяльності, метою якої є надання таких послуг, за встановленням категорії готелям та аналогічним засобам розміщення.

19. Державна політика України у сфері розвитку туристичної галузі має бути орієнтована на постійну співпрацю з ЄС, ООН, HOTREC та Hotelstars Union. Державний орган під час удосконалення правил встановлення категорії готелів слід керуватися критеріями оцінювання, розробленими Hotelstars Union.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Коросташивець Ю. Г. Спільні та відмінні риси «туристична послуга» та «туристичний продукт» за законодавством України та інших держав / Ю. Г. Коросташивець // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 7. – С. 105–108.

2. Коросташивець Ю. Г. Істотні умови договору на туристичне обслуговування за законодавством України / Ю. Г. Коросташивець // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 8. – С. 96–99.

3. Коросташивець Ю. Г. Порядок утворення та діяльності туроператора та турагента в Україні та світі в період розвитку туризму / Ю. Г. Коросташивець // Вісник академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. Серія: право та державне управління. – 2012. – № 2. – С. 59–63.

4. Коросташивець Ю. Г. Визначення поняття «готель» та «аналогічні застави розміщення» за законодавством України / Ю. Г. Коросташивець // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 3. – С. 221–224.

5. Коросташивець Ю. Г. До питання про правову природу договору на готельне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 1. – С. 19–22.

6. Коросташивець Ю. Г. До питання про відповідальність за договором на готельне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 3. – С. 33–37.

7. Коросташивець Ю. Г. Готель – місце проживання чи місце перебування / Ю. Г. Коросташивець // Наука і правоохорона. – 2013. – № 1. – С. 257–264.

8. Коросташивець Ю. Г. Захист прав споживачів готельних послуг / Ю. Г. Коросташивець // Юридичний вісник. – 2013. – № 1. – С. 155–160.

9. Коросташивець Ю. Г. Проблемы отнесения гостиниц к жилью / Ю. Г. Коросташивець // Международный научно-практический правовой журнал «Закон и жизнь» Издание аккредитовано Высшим советом по науке и технологическому развитию АН Молдовы. Решение № 6 от 30.04.09 Категория «С» ISSN 1810-3081. – 2013. – № 8/2(260). – С. 217–220.

10. Коросташивець Ю. Г. Туризм, договір: правове регулювання / Ю. Г. Коросташивець // Практика сучасного туризму: соціальна та економічна ефективність (За сприяння Всесвітньої туристичної організації (UN WTO): Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Редкол.: Федорченко В.К. (голова) – К. : КУТЕП, 2009. – С. 433–442.

11. Коросташивець Ю. Г. Цивільна відповідальність при здійсненні авіаційних перевезень за договором на туристичне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Державна політика розвитку цивільної авіації XXI столітті: економічні і стратегічні можливості України : Матеріали наук.-практ. конф., Київ, 19–20 лют. 2009 р. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2009. – С. 304–313.

12. Коросташивець Ю. Г. Істотні умови договору про надання послуг в сфері туризму та їх вплив на євроінтеграційні процеси / Ю. Г. Коросташивець // Особливості розвитку правової держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів: проблеми теорії і практики : Матеріали Всеукраїнської практ. конф., Київ, НАУ, 18 лют. 2010 р. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2010. – С. 343–344.

13. Коросташивець Ю. Г. Цивільна відповідальність при здійсненні авіаційних перевезень за договором на туристичне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Матеріали підсумкової наук.-практ. конф. професорсько-викладацького складу КУТЕП. – К. : КУТЕП, 2010. – С. 55–69.

14. Коросташивець Ю. Г. Проблеми правового забезпечення діяльності туроператора і турагента / Ю. Г. Коросташивець // Законодавство України в сфері туризму: стан, проблеми, перспективи розвитку : Матеріали круглого столу від 11 бер. 2010 р. – К. : Вид-во «КУТЕП», 2010. – С. 63–67.

15. Коросташивець Ю. Г. Правова природа зобов'язання з надання послуг в цивільному праві України / Ю. Г. Коросташивець // Повітряне і космічне право : Матеріали II Міжнар. наук. конф. «Становлення держави та права в умовах глобалізації: теоретичний та практичний аспект», Київ, НАУ, 24 лют. 2012 р. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – С. 315–316.

16. Коросташивець Ю. Г. Договір страхування в туризмі / Ю. Г. Коросташивець // Туризм та зближення культур : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 03 листоп. 2011 р. / Редкол. : Федорченко В. К. (голова). – К. : КУТЕП, 2012. – Ч. II. – С. 233–239.

17. Коросташивець Ю. Г. Розвиток туристичної діяльності в Україні в контексті стратегії ВТО / Ю. Г. Коросташивець // Підсумкова наук.-практ. конф. професорсько-викладацького складу юрид. фак.-ту «Вдосконалення нормативно-правового регулювання в сфері нотаріату, митної справи і туризму в Україні: проблеми ефективності», Київ, 27 груд. 2011 р. – К. : КУТЕП, 2012. – С. 49–57.

18. Коросташивець Ю. Г. Аналіз правового регулювання кадрового та наукового забезпечення туристської сфери в Україні та світі / Ю. Г. Коросташивець // Педагогічна майстерність та компетентність викладачів – основа якості підготовки фахівців в умовах особистісно орієнтованого навчання : Метод. зб. за результатами кругл. столу, Київ, 2012 р. / Упоряд. Л. В. Мороз, Л. А. Коваленко. – К. : КУТЕП, 2012. – Вип. 5. – С. 103–107.

19. Коросташивець Ю. Г. Цивільно-правова відповідальність за договором на готельне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні : Зб. матеріалів III Всеукр. наук.-теорет. конф., Київ, 29 листоп. 2012 р. – К. : НАВСУ, 2012. – С. 178–180.

20. Коросташивець Ю. Г. Правова характеристика договору на готельне обслуговування / Ю. Г. Коросташивець // Транспортне право в XXI столітті : Матеріали III Міжнар. наук. конф., Київ, НАУ, 21 лют. 2013 р. – К. : Комп'ютерпрес, 2013. – С. 560–564.

21. Коросташивець Ю. Г. Правова регламентація надання готельних послуг / Ю. Г. Коросташивець // Туризм в умовах глобалізації: виклики часу : Матеріали 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (23 жовт. 2014 р.) / Редкол. : Федорченко В.К. (голова) – К. : КУТЕП, 2015. – Ч. III. – С. 40–43.

22. Коросташивець Ю. Г. Становлення правових відносин щодо надання готельних послуг / Ю. Г. Коросташивець // Зб. наук. праць викладачів юридичного факультету за матеріалами Підсумкової наук.-практ. конф., Київ, 24 груд. 2015 р. – К. : КУТЕП, 2016. – С. 39–42.

23. Коросташивець Ю. Г. Цивільно-правова відповідальність при наданні готельних послуг та туристичних послуг / Ю. Г. Коросташивець // Міжнар. наук.-практ. конф. «Шості юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є.В. Васьковського (до 150-річчя від дня його народження)», Одеса, ОНУ, 20–21 трав. 2016 р.). – О. : Астропринт, 2016. – С. 261–264.

24. Коросташивець Ю. Г. Правове регулювання виконання та організації виконання інших, пов'язаних з тимчасовим проживанням послуг / Ю. Г. Коросташивець // Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми формування громадського суспільства та становлення правової держави». – Черкаси : Вид-во О. Вовчок, 2016. – С. 177–180

АНОТАЦІЯ

Коросташивець Ю. Г. Цивільно-правове регулювання надання готельних послуг. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2017.

У дисертації викладені результати комплексного дослідження цивільно-правових теоретичних та практичних питань надання готельних послуг. Досліджено генезис правового регулювання надання готельних послуг, складнощі сучасного періоду врегулювання надання готельних послуг, сформульовано теоретичні висновки та запропоновано низку пропозицій з удосконалення норм цивільного законодавства та нормативно-правових актів суміжних галузей.

Обґрунтовується цивільно-правова природа відносини між готелем і споживачем (замовником) готельних послуг, які виникають на основі договору на готельне обслуговування, а також те, що договір на готельне обслуговування (договір на надання готельних послуг) є самостійним, різновидом договорів про надання послуг і характеризується як консенсуальний, двосторонній, оплатний, строковий, публічний, приєднання.

Виокремлені можливі види порушень договору про готельне обслуговування, визначені види забезпечення зобов'язань за таким договором та способи відповідальності його учасників.

Ключові слова: готельні послуги, договір на готельне обслуговування, договір про надання готельних послуг, готель, аналогічні засоби розміщення.

АННОТАЦИЯ

Коросташивец Ю. Г. Гражданско-правовое регулирование предоставления гостиничных услуг. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право. – Институт государства и права им. В. М. Корецкого НАН Украины, Киев, 2017.

В диссертации изложены результаты комплексного исследования гражданско-правовых теоретических и практических проблем предоставления гостиничных услуг. Изучен генезис правового регулирования предоставления гостиничных услуг, определены сложности современного периода регулирования предоставления гостиничных услуг, сформулированы теоретические выводы и предложен ряд предложений по совершенствованию норм гражданского законодательства и нормативно-правовых актов смежных отраслей.

Обосновывается гражданско-правовая природа отношений между гостиницей и потребителем (заказчиком) гостиничных услуг, возникающих

на основании договора на гостиничное обслуживание, а также то, что договор гостиничного обслуживания (договор о предоставлении гостиничных услуг) является самостоятельным, разновидностью договоров о предоставлении услуг и характеризуется как консенсуальный, двусторонний, возмездный, срочный, публичный, присоединения.

Выделены возможные виды нарушений договора гостиничного обслуживания, определены виды обеспечения обязательств за такими договорами и способы ответственности его участников.

Ключевые слова: гостиничные услуги, договор гостиничного обслуживания, договор о предоставлении гостиничных услуг, гостиница, аналогичные средства размещения.

ANNOTATION

Korostashivets Y. G. Civil-law regulation of hotel services. – On the rights of the manuscript.

Dissertation for getting a scientific degree by candidate of legal sciences in 12.00.03 specialty – civil law and civil procedure; family law; international private law. – V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv 2017.

The dissertation presents the results of complex research of civil-law theoretical and practical problems of hotel services provision. The genesis of legal regulation of hotel services provision is studied, the difficulties of hotel services provision regulations in the modern period are identified, theoretical conclusions are formulated and the number of suggestions on improvement the rules of civil legislation and legal acts of related industries proposed.

Substantiates the civil law nature of the relationship between the hotel and the customer (customer) hotel services arising under the contract on hotel services, as well as the fact that the hotel service contract (contract for the provision of hotel services) is an independent, kind of contracts for services and is characterized as consensual, bilateral, onerous, urgent, public, accession.

The civil-law nature of the relationship between the hotel and the customer (consumer) of hotel services arising under the hotel services contract, as well as the fact that the hotel service contract (contract on the provision of hotel services) is an independent, kind of contracts for services and is characterized as consensual, bilateral, onerous, urgent, public, accession.

The conclusion that the rules of legislation on the turnkey contract as well as rules of labor contracts (agreement of lease) cannot be applied to legal relationship on placement and providing hotel services is proved.

Proposals on supplementation of the Civil Code of Ukraine in order to determine the legal regulation of hotel services provision, clarifications of the rules on keeping stuff in the hotel, on the improvement of the Rules and regulations of accommodation and service approved by order of the State Tourism Administration of Ukraine from 16.03.2004, № 19 and other sub-legal acts are formulated. In this work stated and substantiated a number of conclusions and

proposals on the definition of criteria for the classification of hotels, certification and unification of hotel services provisions etc.

In consideration of leading progress trends of technologies the author suggests to alter the paragraph 3.1 of the Rules and regulations of accommodation and service and not to limit the means of communication, with the help of which can be confirmed sending and acceptance of bookings, excluding the names of concrete communication facilities.

The possible kinds of violations of hotel service contract are identified, the types of security for obligations by such agreements and ways of responsibility of its participants are defined. In particular, the author proposes in the event of non-payment by the customer/consumer of hotel services for the consumed services to use such type of security for obligations as the retention, that is the use by the hotel owner the right of pledge against the property of customer who received the service and has not fulfilled his obligation to pay for it. Mortgage right should be given to hotel owners by operation of law.

In the case of providing the hotel room to the consumer, which does not meet the conditions stipulated in the contract, it cannot be said about non-fulfillment of the hotel services. In this case, it is talked only of its quality. If other related actions were not performed by the hotel-executor, or were performed poorly, it also should be determined the level of quality of their provision.

The development of the tourism sector and the hotel industry is directly related to the quality of provision of hotel services, and therefore need the unification of the national legislation with the requirements of international instruments, in particular the UN program «Transforming Our World By 2030: A New Agenda For Global Action» regarding providing tax incentives for hotels that use renewable sources of energy that will have a positive impact on the pricing policies of hotels.

Given the nature of the domestic hotel industry and a variety of programs and classification systems of hotels quality and similar accommodation facilities, it is necessary to ensure the improvement of Ukrainian hotel classification, taking into account international classification standards. In developing the national standard «Classification of hotels» should be used Alphabetical index for ISIC Rev.2 code 6320, developed by UNSTATS.

Key words: hotel services, contract for hotel services, a contract for the provision of hotel services, hotel, similar means of accommodation.